

3. Η ενετική οικονομική διείσδυση και το σχίσμα των Εκκλησιών

α. Εμπορικά προνόμια στους Βενετούς

1. Ο Αλέξιος Α΄ ζήτησε τη βοήθεια των **Βενετών** για να αντιμετωπίσει τους **Νορμανδούς** της Ιταλίας που είχαν αποβιβαστεί στα παράλια της Ηπείρου και ήταν έτοιμοι να βαδίσουν κατά της Κωνσταντινούπολης.
2. Κατάφερε να τους νικήσει με τη βοήθεια του Βενετικού στόλου.
3. Σε αντάλλαγμα προσέφερε στους Βενετούς με το **χρυσόβουλο** του 1082 (επίσημη έγγραφη συμφωνία με υπογραφή του αυτοκράτορα, σφραγισμένη με τη χρυσή του βούλα) τα παρακάτω **προνόμια**:
 - **Χρήματα** και **αξιώματα** για τους κοσμικούς και εκκλησιαστικούς άρχοντες των Βενετών.
 - Οι Βενετοί έμποροι αποκτούν στην Κωνσταντινούπολη **σκάλες** (αποβάθρες) και **καταστήματα** δωρεάν στην προκουμαία.
 - **Εμπορεύονται** ελεύθερα σε όλα τα σημαντικά βυζαντινά λιμάνια **χωρίς δασμούς**.

Αποτελέσματα των παραχωρήσεων αυτών:

1. Το Βυζάντιο παραιτήθηκε εκούσια από τα φορολογικά, ναυτιλιακά, οικονομικά δικαιώματα του τα οποία δόθηκαν στους Βενετούς ως προνόμια.
2. **Οικονομική κυριαρχία** των Βενετών στην Ανατολή.
3. Το Βυζάντιο έχασε τη θέση του μεσάζοντα μεταξύ Αράβων και Δύσης και την κυριαρχία στο εμπόριο της Μεσογείου.

Ο φτερωτός λέων, σύμβολο της Βενετίας

ΑΝΤΙΜΕΤΡΑ
 Αργότερα οι αυτοκράτορες προσπαθούν να περιορίσουν τη δύναμη της Βενετίας με τους εξής τρόπους:

- Παραχωρώντας **προνόμια** σε άλλες ιταλικές πόλεις (Γένοβα, Πίζα). Αυτό κυρίως εφαρμόστηκε από τον Μανουήλ Κομνηνό.
- **Δημεύοντας** τις περιουσίες των Βενετών.
- **Υποκινώντας βιαιότητες** του λαού της Κωνσταντινούπολης εναντίον τους.

1. Τι έγινε;	Σχίσμα των δύο Εκκλησιών
2. Πού; (χώρος)	Κωνσταντινούπολη
3. Πότε; (χρόνος)	1054 . Στα χρόνια του Κωνσταντίνου Θ' (1042-1055).
4. Πώς (γεγονότα)	ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ : Παπική πρεσβεία με αρχηγό τον καρδινάλιο Ουμβέρτο επισκέφτηκε την Κωνσταντινούπολη → ΣΚΟΠΟΣ : για να συζητήσει με τον Πατριάρχη Μιχαήλ Κηρουλάριο την επίλυση των λειτουργικών και δογματικών διαφορών που υπήρχαν ανάμεσα στα δύο Πατριαρχεία. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ : ασυμφωνία, οριστική ρήξη. Σχίσμα δύο Εκκλησιών: Ορθόδοξη - Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.
5. Γιατί; (αίτια)	Αίτια αποτυχίας συνάντησης: Οι διαφορές: η χρήση των αζύμων, το <i>filioque</i> , η αγαμία του κλήρου κι η συμμετοχή του στον πόλεμο δεν ήταν αγεφύρωτες αλλά η εγωπαθής κι αλαζονική συμπεριφορά των δύο διαπραγματευτών = ρήξη. ΒΑΘΥΤΕΡΕΣ ΑΙΤΙΕΣ : ① η παλιά αντιπαράθεση Ανατολής - Δύσης, που αφορούσε το ζήτημα της κυριαρχίας επί της χριστιανικής οικουμένης, ② οι βαθιές διαφορές πολιτισμού, γλώσσας και νοοτροπίας, ③ καθώς κι η μακροχρόνια αποξένωση των δύο εκκλησιών, των δύο κόσμων, της Ανατολής και της Δύσης.

Συνέπειες του Σχίσματος

➤ Καλλιεργήθηκε μεγάλη αντιπαλότητα και μίσος μεταξύ Ανατολής και Δύσης και δημιουργήθηκε στους Δυτικούς η ιδέα της πολιτικής υποταγής του Βυζαντίου.

Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Δυτικούς Σταυροφόρους της Δ' Σταυροφορίας το 1204

➤ Όταν οι Οθωμανοί Τούρκοι απείλησαν τη Βυζαντινή αυτοκρατορία οι Δυτικοί δεν βοήθησαν τους βυζαντινούς

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ο Αλέξιος Α' υπέγραψε χρυσόβουλο προς τους Βενετούς;
2. Ποια προνόμια δόθηκαν στους Βενετούς με το χρυσόβουλο του 1082;
3. Ποιες ήταν οι απώλειες του Βυζαντίου από την παραχώρηση προνομίων στους Βενετούς;
4. Ποια ήταν τα οφέλη των Βενετών;
5. Με ποιο τρόπο οι αυτοκράτορες του Βυζαντίου προσπάθησαν να περιορίσουν τα προνόμια των Βενετών;
6. Πότε έγινε το Σχίσμα των δύο εκκλησιών; Τι αφορούσε;
7. Κάτω από ποιες συνθήκες έγινε το Σχίσμα